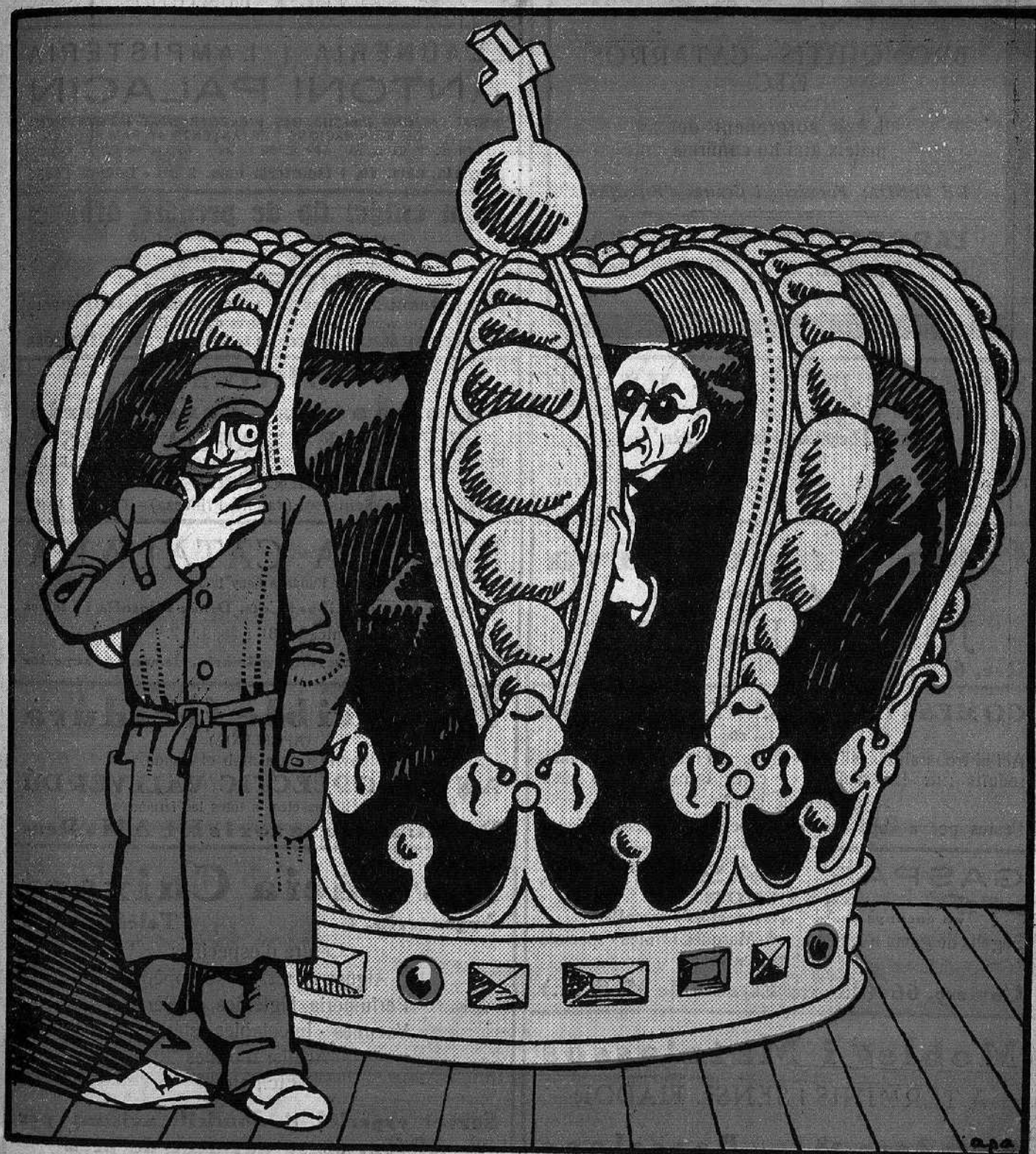

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

—Què? Assajem una altra vaga general iracassada?

Amb
SANOPECTOL

guaririeu tota mena de

TOS

BRONQUITIS - CATARROS
ETC.

L'èxit sorprenent del
mateix així ho confirma

DE VENDA: Farmàcies i Centres d'Específics

LABORATORI FOLGUERA
Plaça Comercial, 9 :: BARCELONA

MISTERI - INTRIGA - IL·LUSIÓ

TOT HO TROBARÀ EN L'ESTABLIMENT

"El Rey de la Magia"

PRINCESA, 11

Podrà vostè distingir-se i ésser admirat, adquirint jocs de mans
Aparells especials per a artistes, aficionats i nens

Olis fins d'oliva
de Borges Blanques

JOSEP ARRUFAT

Rec, 61 - BARCELONA - Telèfon 12702

COMESTIBLES D'ANTONI PUJOL

Espaseria, 10

Ací hi trobaran els millors articles del ram als preus més
reduïts :::: Especialitat en cafès torrats per la casa
Dipòsit de galetes

Pastes per a sopa de la Cooperativa de Queviures

GASPAR CASTELLS
GRAVADOR

en encunys per a l'estampació de metalls

Segells de goma a les 24 hores - Marques i tintes especials
per a marcar caixes

Comerç, 66 (davant Estació de M. S. A.)

Mobles i Matalassos

A TERMINIS i SENSE FIADOR

Santa Anna, 18 Barcelona

COL·LEGI - ACADEMIA
TRILLA

ROSIC, 4

(TRAVESSIA ARGENTERIA)

PRIMERA ENSENYANÇA - SUPERIOR - COMERÇ - BATXILLERAT
ACADEMIA NOCTURNA DE 6 A 10

CENTRAL D'OLIS I SABONS

(Abans CASA SALAT)

Carrer Baix de Sant Pere, 42

Telèfon 25027

SERVEI A DOMICILI

LLAUNERIA I LAMPISTERIA
ANTONI PALACIN

INSTAL·LACIONS D'AIGUA, GAS I ELECTRICITAT I TOTA MENA
DE REPARACIONS PERTANYENTS AL RAM
RÈTOLS PER A MARCAR

Vidrieria, núm. 10, i Esparteria núm. 3 bis - Telèfon 11054

Quan estigui fip de prendre drogues

sense resultat, per tal de guarir-se del

MAL D'ESTÓMAC

provi

DIGESAN

ES UN PRODUCTE VEGETAL I ACABARÀ EL SEU SOFRIR

(De venda a tots els Centres d'Específics i a la

FARMACIA VILASECA - Carrer de la Princesa, 139 - BARCELONA

Oficina

Informativa Ferroviària

VÍDUA DE J. GARCIA ARIAS

RECLAMACIONS A LES COMPANYIES DE FERROCARRILS
TRANSPORTS

Assaonadors, 35, entresol (xamfrà Princesa) - Telèfon 19845

ESCOLA CATALANA

Fundada l'any 1905

Director: Manuel Ribas i Cots, Dr. en Filosofia i Lletres

Montcada, 31 i 33, 1.ª, 2.^a

Classes diürnes, Ensenyança primària, elemental i superior

La terrible feridura

(APOPLEXIA)

S'evita i cura amb el famós

ANTIAPOPLECTIC VALLVERDÚ

Flascó, 10 pessetes, a totes les farmàcies

Detalls: Laboratoris K L A M - Reus

Farmàcia Cuixart

Argenteria, 6

Telèfon 24125

Centre d'específics

Aigües minerals - Ortopèdia

Perfumeria higiènica - Sèrums

Vacunes - Injectables esterilitzats

Anàlisi d'orines

Etc., etc.

Servei especial a domicili avisant per
telèfon, sense augment de preu

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Lerroux

ON Alexandre Lerroux, futur president del consell, ha estat hoste de Barcelona. Tranquillitzeu-vos, que no ha vingut a fer la revolució, sinó una cosa més inofensiva i senzilla: ha vingut a dinar i a sopar amb uns quants amics.

Amics d'ahir i amics d'avui. Amics del Lerroux emperador del Paralel, del jipijapa amb la cinta de la bandera monàrquica, dels discursos abrondats de la Casa del Pueblo — alguns hi feien broma i en deien la Caza — i de les pintoresques meriendas fraternals.

I amics del Lerroux ex ministre i futur president de ministres; del Lerroux ben vestit i ben menjat, tranquil, pacífic, que es fa retratar amb el Nunci i diu que "frente a la anarquia, conservador". I en dir aquestes santes paraules un inefable calfred de goig estremeix els seus amics d'avui.

Lerroux ja no és el demagog d'ahir, el demagog l'espardenya i mocador al coll, de crit i carrer. Lerroux, avui, és un senyor gros, gairebé elegant, d'una gran discreció, d'una gran simpatia. S'ha engreixat, té anys. El foc d'ahir ha esdevingut avui prudència, seny. En aquest seny ha influït molt directament Catalunya, on Lerroux ha viscut molts anys. Recordeu aquell famós seny mediterrani que, per boca de Xenius, sortí de la Lliga. Indubtablement, si avui Lerroux s'inclina vers les dretes, és degut a aquell seny.

Són molts els que, recordant el Lerroux d'ahir, no

simpatitzen amb el d'avui. El creuen un traïdor, un home que s'ha venut, un renegat. Però, estimats senyors, no n'hi ha per tant. Recordeu que Lerroux ha dit: "Estoy donde estaba". I creiem que no ha mentit, que ha estat sincer. Lerroux és on estava, sí, senyors: però han passat els anys, ha passat la vida. I Lerroux, a pesar seu, ja no és l'home d'abans. Ha viscut, ha lluitat. I la lluita i la vida han influït en ell.

Lerroux és l'home que vol i dol. Per això els seus discursos d'ara no tenen el to abrondat i rectilini dels d'abans. Per això els seus discursos d'ara segueixen una trajectòria sinuosa que alarma els seus amics d'ahir i complau els seus amics d'avui.

Lerroux és l'home que vol i dol. I això influeix en la política llur, que és una política de voler i de doldre. I una política perillosa: als amics d'ahir el Lerroux d'avui els sembla massa conservador. I als d'avui els sembla, encara, massa revolucionari. Li veuen, encara, aquell ull que el nostre Picarol li pintava al ventre. I els sembla l'ull de la demagògia.

Don Alexandre Lerroux ha tornat a Barcelona. I Barcelona, *archivo de la cortesía*, l'ha rebut bé. Però ja no és la Barcelona de quan Lerroux vivia entre nosaltres. Barcelona, com Lerroux, també ha evolucionat. Per tant, no té dret a queixar-se de l'evolució de Lerroux.

Naturalment, i per aquesta evolució a la qual hem fet referència, Lerroux no ha anat al Paralel: ha anat al Colón, al Ritz, a la Font del Lleó.

Hi ha anat amb els seus amics d'ahir i amb els seus amics d'avui. Als d'ahir els ha costat un sacrifici poder acompanyar-lo. Perquè ells encara són pobres, malgrat ésser aquest el primer any que han menjat el "pavo republicano".

Dels amics de Lerroux nosaltres preferim els d'ahir, que li han estat fidels sempre. No els d'avui, que el combatien ahir, que han actuat en aquella llastimosa i grotesca Unió Patriòtica i que ara diuen que són tan republicans i voldrien fer de la República una mena d'Unió Patriòtica amb gorra frígia i sometent.

LLUÍS CAPDEVILA

Barcelona ciutat de la Pau

Jo no sé si prosperarà la idea de Henry Roger, que pretén convertir els parcs de Montjuïc en la Ciutat de la Pau. Però sí puc dir que la nostra ciutat està fent oposicions a esdevenir un segon Ginebra. Cada dia són celebrades conferències, mitings, reunions, plebiscits, per la Pau. I, mentrestant, allà a Xang-Hai, els japonesos, sense prèvia declaració de guerra, estossen els xinesos que fa feredat.

Però no sé si nosaltres tenim dret

a protestar-ne. No volem fer de Barcelona la Ciutat de la Pau? Molt bé. Així, comencem a impedir els atracaments, i els assassinats, i les agressions i la col·locació de bombes. Com si això fos un tràgic humorisme, d'ençà que a Barcelona es parla d'evitar les guerres futures, hi ha atracaments, hi ha baralles entre els diferents bàndols obrers, hi ha agressions de tota mena — agressions a les que no escapen ni els periodistes, i que resten en la més absoluta impunitat, veritat, Manuel Brunet? —, hi ha furtcs escandalosos...

I bé! Estem consentint tot això, i ens volem erigir en factors de pau internacional?

Bonica idea la de la confraternitat universal! Jo no crec gaire en l'eficàcia de la Societat de Nacions, i em sembla que si un fre hi ha perquè tinguí lloc una nova conflagració mundial, no és a Ginebra, sinó a Moscou, on cal cercar-lo. Quan jo ho vaig dir, això fa uns quants anys, la gent se'm va tirar damunt i em van dir bolxevic. Ara que Hitler, que no és sospitós de comunisme, ha dit el mateix, com vaig

remarcar no fa gaire en aquestes mateixes columnes, crec que els que m'atracaven ja deuen haver canviat de paper. Però com podem parlar de pau, nosaltres, si estem constantment en lluita pels carrers? I consti que em refereixo només a la lluita material, que en la part espiritual i en la política, tota la vida hem estat en guerra civil...

A. PIRACÉS

A contraclaror

PLASENTERIES MÍSTIQUES

Encara que la Quaresma, enguany, sigui laica i la separació de l'Església de l'Estat comporti almenys la conveniència de què cadascú es cuidi de casa seva, em serà permès de fer una petita plasenteria, sense fel ni mala intenció. Fins els sants barons de la més inflexible religiositat, devorats pel dejuni i la penitència, recomanen i si molt convé, recepten, l'ús moderat de l'eutrapèlia, o sigui l'expansió sense malícia i el bon humor inofensiu. Entre l'acudit innocent del fraret de mirada baixa i la broma grassa que hom fa a les sagristies, l'entrebastadors de l'església, nosaltres, pobres pecadors, ens prenem un terme mig.

Podríem parlar de la literatura místico-pintoresca, des de la Bíblia en vers del nostre compatriota Carulla a les obres, no menys divertides, del també compatriota Pare Claret, especialment de la "Llave de oro", que no té preu, i en la qual havem vist coses que no es troben en certs llibres que es venen d'amagat. Començaríem i no acabaríem mai, si ens endinséssim en l'espèss bardissar dels sermons xirois, de les fulles dominicals i d'altres dies i del vaitot dels opuscles místics, dels quals esmentarem no més i de passada el títol "Alfalfa espiritual para las ovejas del Señor". També en música sacra s'han fet coses bones, des de misses cantades amb aire de "La Travietta", a la facècia ocorreguda en una església de poble el dia de festa major. Com que l'església no tenia orgue, un modest "aristón" el suplía: i en anarèixer els tres capellans que havien de dir l'ofici, l'instrument va sonar el vals dels "tres rates", de "La Granvia".

Mes deixem-nos de divagacions i anem al gra. En una població llevantina fa més de vint anys que es publica una revisteta religiosa, carregada de bona fe i plena d'ingenuïtats encisadores. Llegim, per exemple:

"REGALO EXTRAORDINARIO.—A la persona que nos envíe 15 pesetas para los huérfanos, le regalaremos una imagen de busto de San Antonio, de 20 centímetros de altura, con su niño, muy fina y muy bonita, una Novena del Santo, un triduo, un oficio breve, cincuenta de los trece minutos, 100 tarjetas de señora o caballero, con sus sobres, una caja de jabón de olor para tocador de señora y una caja de polvos para limpiarse los dientes, con un magnífico y elegante cepillo."

Ve després l'anunci d'una immensa col·lecció de triduoos i novenes a tots els sants i per a tota mena de casos, i ens assabentem, no ho sabem, que Sant Joan Nepomucén és advocat de l'honra, Sant Emigdi preserva dels terratrèmols, Santa Zita és patrona de les minyones de servei, i Sant Feliu de Cantalici és advocat de la cria dels cucs de seda.

Hi ha també un opuscle que tracta de "Utilidades del agua bendita", una "Oración a la Santísima Llagu de la Espalda" i un triduo "En honor de la lengua de San Antonio". Finalment i a profit, ben segur, dels incrèduls que no es fiïn massa de pregàries ni d'intervencions divines, hom anuncia un remei infal·lible:

"POMADA SAN ANTONIO. — Cura toda clase de granos, escamas, llagas malignas, tumores fuentes, erisipelas y demás males de la piel."

El número de la revista que esmentem i que tenim a la vista és d'abans de l'adveniment de la República. Es de creure que de llavors ençà, hauran augmentat els remeis i les novenes per al guariment de nous mals, i no ens

Solució per als "sense feina"

—Jo l'únic que et puc donar són benediccions.

estranyaria trobar-ne algun per a facilitar la tornada del rei catòlic, al so d'una cançó que havem sentit aquests dies i que porta per rescoble: "España! España! Monarquía y Religión!"

FRANCESC CURET

BARCELONA, CIUTAT D'HIVERN

Veritablement, l'hivern barceloní tenia fama de benigne, de tranquil, de gairebé inofensiu. Era hivern només que de nom. Però no ho era de fets.

Tardor, hivern i primavera podia confondre's amb facilitat.

L'entrada de l'hivern tenia altres senyals que el fred. Com exemple: les castanyeres, que cada dia tenen menys èxit perquè la gent ja està tipa de "castanyes"; la inauguració del Liceu, que és un teatre on abans els senyors (?) anaven a fer el tifa; les empreses de teatre català que anunciaven que aquell any tindrien èxit totes les comèdies, encara que no totes fossin bones; les senyores demanaven un abric de pells, encara que fos d'imitació; als cabarets, amb la tornada de la gent seria a ciutat, s'hi feia un xic més de broma, etc., etc.

Així sabem que havia arribat l'hivern, no pas perquè fes fred. Si ens posàvem l'abric, no era perquè ho necessitàssim: era per presumir, per a fer veure als forasters que aquí àdhuc teníem hivern. I teníem abric.

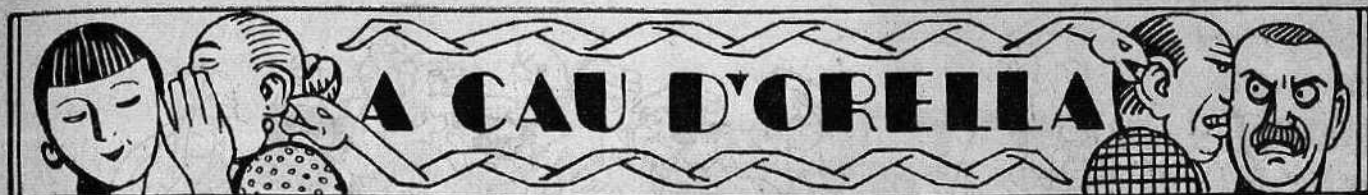
Però l'hivern era una cosa hipotètica. I, mantes vegades, també ho era l'abric. Per això el que no en tenia no feia tan mal paper com a París o Londres.

—Per què el vull, l'abric?—deia—. Si aquí no fa mai fred! Si aquest és el clima ideal!

I això del clima ideal començà a córrer, i tots ens creiem de bona fe que aquí no feia fred. Àdhuc Niça començava a mirar-nos amb mals ulls.

Però aquest any, les coses han canviat. Aquest any no hem pogut dir allò del clima ideal ni allò altre que aquí no fa fred, perquè ens haurien pres per ximplers. Aquest any—tots vosaltres esteu dient, mentre llegiu, que tinc raó—ha estat un hivern de debò, un hivern de nom i de fets. Ha nevat i tot, senyors, talment com a Rússia!

Ha estat un hivern clar i català: al pa, pa, i al vi, vi. I a l'hivern, hivern. VIRAI

Realisme

Hom ha parlat aquests dies del realisme dels russos. Hom ha fet lloances del verisme amb què feien les coses a l'escena. Hom ha retret petits detalls realistes, com el fet que llencessin aigua a l'escena, que se'ls veiés menjar de debò i no com de vegades fan els actors indígenes, amb costelles de fusta.

No obstant, en aquest aspecte del menjar, no ens han pas guanyat. Tot-hom recordarà que, no fa gaire, Alexandre Nolla, quan encara treballava al Romea, durant una escena d'una obra de Màntua, es menjava un meló sencer. De manera que, quan hi havia funció tarda i nit, sortia a dos melons per dia!

Estem segurs que si els russos ho saben, no deixen d'oferir-li un bon contracte.

Tot i no obstant...

Una prova de la personalitat de Catalunya, de la descastellanització creixent de Catalunya, és l'aspecte còmic, grotesc, que fatalment prenen els actes dits espanyolistes, o simplement castellans, a casa nostra.

En aquest sentit, l'acte lerrouista del Ritz fou insuperable.

Tot i que el senyor Pich — discretament — no va parlar.

El garro ín lerrouista

—Ara — digué Lerroux — ja tenim el que ens faltava: la indústria, el comerç, la propietat, la banca.

Allò que em tiren en cara de la meva joventut — seguí — (allò de cremar els registres de la propietat i de desflorar les novícies), allò no ho rectifico: eren paràboles.

Eh? Sembla allò del garrotín:

“Al hombre que pide tierras
I sólo le dan paráboles,
Es como el que tiene jambre
I le dan bicarbonato...
Que garrotín, que garrotàn.
De la vera vera, vera van.”

El chor

El més salat, però, del lerrouisme no és pas el senyor Lerroux ni la seva política: el més salat són els lerrouistes.

De llarg a llarg, el discurs del líder radical fou amenitzat amb castisses i escaients interrupcions i amb crits de “Viva el caudillu”, “Viva don Alecandru”, i, àdhuc, finalment, amb el *Gloria a Espanya*, de Clavé.

Fou, en resum, un acte inefable. Tothom plorava... Molts ex-dictadors indígenes s'abraçaven mútuament. En Torres (de Granollers), sempre amatent, netejava, amb el tovalló, les sabates de Lerroux...

El bon pastor

La nota més sublim, però, fou donada en un cercle radical d'una de les nostres més populars barriades.

El senyor Lerroux adreçà unes paraules a la concurrència:

“—Amigos míos, ovejas fieles, y vosotros, amigos míos también, ovejas descarriadas que volvéis al redil...”

Les ovelles van entusiasmar-se — és clar! — una vegada més. Rumors d'aprovació, aplaudiments, visques... I, de sobte, una veu clara, forta, rotunda, crida:

—Viva el immortal!

Els estralls de la francmaçoneria

Es diu que a la Redacció de “El Matí” es preparen canvis importants.

El cas és, segons les nostres notícies, que hom ha descobert que fins en aquella santa casa s'havia introduït la francmaçoneria...

No ho sabia potser el reverend Tusquets?

No serà tant!

El “charlista” senyor García Sanchiz va dir que els russos l'havien amenaçat si no canviava el to de les seves “charlas”, però que ell no en feia cas, i “charla” que “charla”. El senyor García Sanchiz s'ho creu, això que vol fer creure als altres? L'únic que deu haver-hi de cert és que el Govern de Moscou ha pres precaucions per al cas que el senyor García Sanchiz volgués anar a parlar a Rússia, perquè una tanda de conferències d'aquest senyor no hi ha règim que les aguanti.

- Vosaltres, què sou?
- Monàrquics.
- Com?
- Republicans.
- Ja ho havia sentit la primera vegada.

Els que seguien abans En Lerroux...

Capricis i paradoxes

FRANCMÀÇONS I JESUITES

No, no he llegit aquest llibre que llegeix tothom i que, segons em diuen, acusa els francmaçons d'ésser els responsables de l'adveniment de la República. Es clar que si això fos cert, seria suficient, contra el que l'autor voldria, per declarar llur secta benemèrita. Però no ho és. Els francmaçons hi podran haver influït en el canvi de règim. No hi han influït més, tanmateix, que molts altres ciutadans que, sense ésser francmaçons, hi van posar el coll i van jugar-se-li. La prova és que alguns dels pretesos francmaçons que l'autor cita, declaren que no en són, sense que res no els hi obligui.

Pífia? Lleugeresa de l'autor? Tinc per massa viu aquest capellànet—car, com tothom sap, l'autor és un capellànet—per haver jugat a la lleugera. Crec que més aviat ha volgut explotar, tot revifant-la, la llegenda que atribueix als francmaçons un poder diabòlic; la llegenda que fa que els catòlics els carreguin la culpa de tots llurs fracassos i ensopegades.

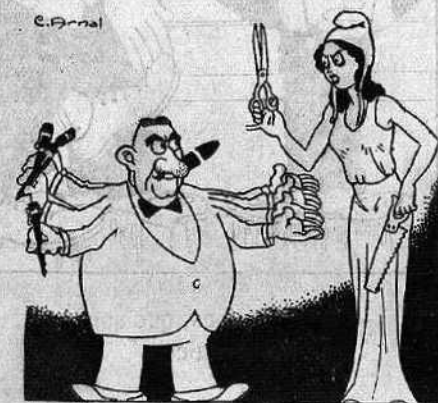
Hi ha, evidentment, en la natura humana, alguna cosa que ens fa creure en poders misteriosos, en forces ocultes, en tota una escenografia fantasmagòrica que desferma el mal i ens prepara les catàstrofes. Es per això que se'ns fa tan difícil de netejar la vida de mites; és per això que els catòlics atribueixen als francmaçons tot allò que no s'atreveixen a atribuir al maligne, de la mateixa manera que els no catòlics, els laics i els irreligiosos, donen la culpa de tot el mal que racionalment no s'expliquen a la Companyia de Jesús.

El jesuïta! Quants laics no tenen

una lleugera tremolor en sentir només aquest nom que indica per a ells la presència d'un món subterrani d'intrigues i de perversitat! Quants en la fallida dels propis somnis, de les pròpies il·lusions no hi veuen la cua del jesuïta!

Hom els ha cregut tan dolents, que fins els ha atribuït una especial saviesa per produir el mal i aprofitar-se'n. Car la fama de savis als jesuïtes no els ve de llurs llibres ni de llurs revistes pintoresques, devotes i gairebé científiques. Menys els ve encara de llur pedagogia. La fama de savis els l'han feta els laics amb tot aquest poder misteriós i complicat que els atribueixen.

La mateixa facilitat amb què han estat dissolts, prova que no eren pas tan poderosos; que no tenien tant d'enginy ni tan subtils recursos. Que eren una mica intrigants, una mica trapeïlles, enemics de la República, i que sabien arreglar-se les per heretar els diners de les devotes; i, encara, que amb llurs mètodes pedagògics deformaven, a voltes per a sempre, l'ànima dels infants, serà cert i un motiu suficient per a dissoldre's. Però no ho era prou per tenir-los tanta por, per

Senyor enxufista, sobren braços i manquen tisores.

fer-los una llegenda que, més que perjudicar-los, els afavoria.

I bé: amb els francmaçons, no s'esdevindrà una cosa per l'estil? Jo n'he conegut que són uns burgesos molt simpàtics, perfectes pares de família, i amics de fer-vos un favor, i que no pertanyen pas a la francmaçoneria. I això encara que els catòlics i els visionaris no s'ho creguin!

DOMÈNEC GUANSÉ

FITXES

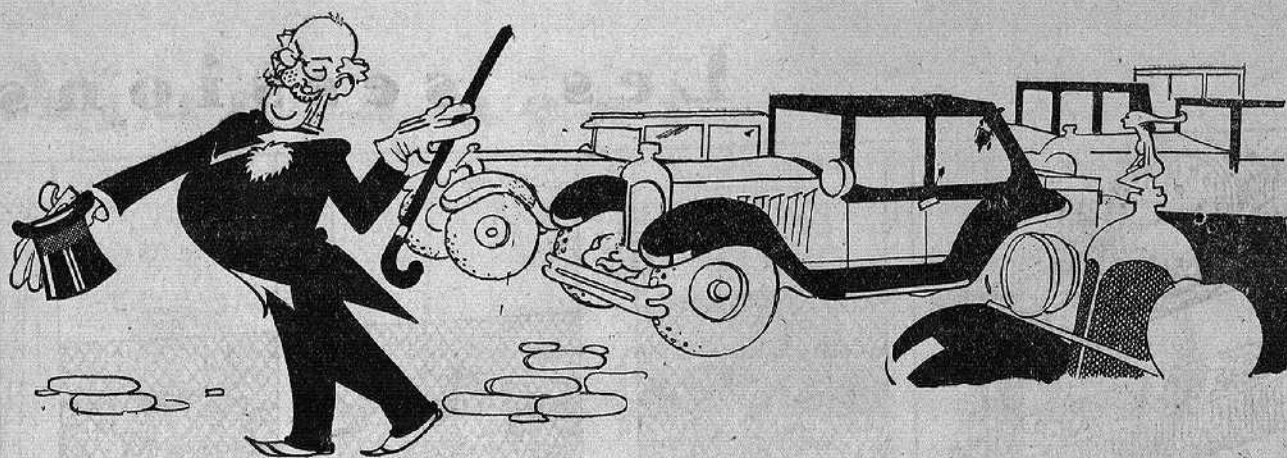
AGUSTÍ GRAU. Hi ha un model de faules, estrictes, apretades, directes, van d'Isop a Trilusa, passant per La Fontaine.

Hi ha un altre model: les faules líriques. Catalunya en té un llibre, relativament recent, i ben albirador: "Cuques de llum", del fort poeta Salvador Perarnau.

Agustí Grau ens porta ara la tercera modalitat: unes faules en prosa que tenen part de les apretades i directes i part de les líriques i ensunyades.

Són per a contar? Són per a llegir? Anotem-ne la precisió del paisatge: "Aquella terra llisa, sense pujades ni baixades, tancada arreu per una cortina vaga d'atzur". La faula del lleó del conill es pot contar; però, ¿a qui li serà possible, sense la lletra mateixa de la faula, donar tan intensa i justament una nota del paisatge necessari? I així en altres. Senyalem el toll d'aigua del capgròs de: "Metamorfosi".

Diem de les faules d'Agustí Grau: Són faules meravellosament emmarcades. Ni el fet sol ni la vaguetat d'una ensunyació subjectada per l'agulla d'una imatge. Són unes faules que viuen davant vostre, "mostrant-vos" la lliçó, no "donant-la". Ni el moralista entomòleg ni el poeta. Ambdós i ben equilibrats.

i el nou partit que el segueix ara.

Agustí Grau sap obrir una finestra nova per a cada una de les seves faules.

UNA VEU EN UN EX-IMPERI.

Nit de dissabte al Paral·lel. Vent. Fred. La ràdio aboca damunt les voravies molles una veu que es fa oir des d'un menjador del Ritz. Contrast violent. S'endevinen esperançades digestions. Pel Paral·lel hi bufa una ventada agra. Ombres que corren esllanguides, com emportades per les ratxes. Des d'un portal fosc, un home, abrigat amb el fred de la nit, escolta.

Gestos diversos. Disconformitat única i absoluta. Somriures malgirbats. Subratllats nerviosos d'una cullareta que colpeja una copa. Un puny que s'aixeca, i una imprecació insultant que el vent trenca tot just sortida de la boca: els trossos encara es claven. Un que aboca la beguda vers una de les gargamelles de la ràdio: "Tant de bo el beuratge es tornés metzines i t'arribés!" Altra veu: "Embustero!"

Impertorbablement, la ràdio segueix abocant paraules, paraules més esbalandrades que els encruïllaments dels carers del Paral·lel. Xaranga diumengera en nit de dissabte.

"Bravo!" Aplaudiments. Tots els ben sopats esperen altres bons àpats! L'hostilitat del Paral·lel ho endevina. Promeses que el fum dels cigars fa més fantàsiques. Confortable digestió que bressola tants somnis entusiàstics, nascuts al conjur de l'harmonia paraulera—no res més que harmonia paraulera—d'un discurs polític. Encara? Encara!

El vent fred que fustega la ciutat ha parat un xic. Damunt del Paral·lel hi comença a espurnejar neu. Fem via.

El discurs del cabdill ens segueix tot garlandejant d'una boca de ràdio a l'altra.

FRANCESC SERRA. Ben de dins, però tirat ben cap enfora. Joventut i un

torçament de flama per a personalitzar-se. Primer, asprament? Esclasans. Després? Un balcó esbatanat damunt dels nostres dies.

Francesc Serra, abocat al balcó, contempla? Oeix l'estridència actual i reproduïx cerebralment—i dintre d'ell mateix—la lluita estrident de les actuals hores. Versos sotraguejats de poesies. Meditacions que reboten. Encara no ha trobat el paisatge com a perllongació reposadora. Pintura i dibuix. En el dibuix, sobretot. L'escriptor hi troba un volum i una esculturització. Hi troba també una resistència. Francesc Serra sap que avui, dintre d'un crani, ha d'haver-hi un martelleig d'idees. Sense haver estat escriptor i haver pensat, Francesc Serra no hauria pogut trobar-ho. Ni hauria pogut trobar la seva pintura. Ni el seu dibuix. I si no hagués estat ni dibuixant ni pintor? El dibuixant i el pintor que hi ha en ell són una perllongació i un complement. Creiem, això sí, que, per la pintura i el dibuix, la personalitat de Francesc Serra es desenvoluparà i es complementarà. Tusten la seva porta: "El Que Es Toca" i "El Que Es Veu": la certesa. Aviat el monòleg podrà esdevenir diàleg.

RAMON VINYES

El periodista.—Què passa?
El japonès.—Xang-Hai-Fan-Fu.
El periodista.—Em sembla que m'ensarrones com un xinès...

Art i Artistes

REPRESENT LA TASCA

Després d'unes setmanes de vaga, tornem a ésser aquí, disposats a entaular conversa d'art i passar revista als esdeveniments artístics més destacats, sia per a lloar les obres meritòries, cosa que, sortosament, poden fer molt sovint, sia per a guiar cap al bon camí les ovelles descarriades, que tampoc en manquen entre els pintors o escultors de casa.

En els darrers dies han exposat les obres llurs artistes tan meritoris com són J. Olivet, paisatgista eminent, i Guinart, que exposà una colla de teles muntanyenques molt encertades. Vicens Martínez Gorgas i V. Solé Jorba exposaren unes marines de la costa catalana plenes d'ambient, i cal fer esment també de les escenes de mercats populars del darrerament anomenat.

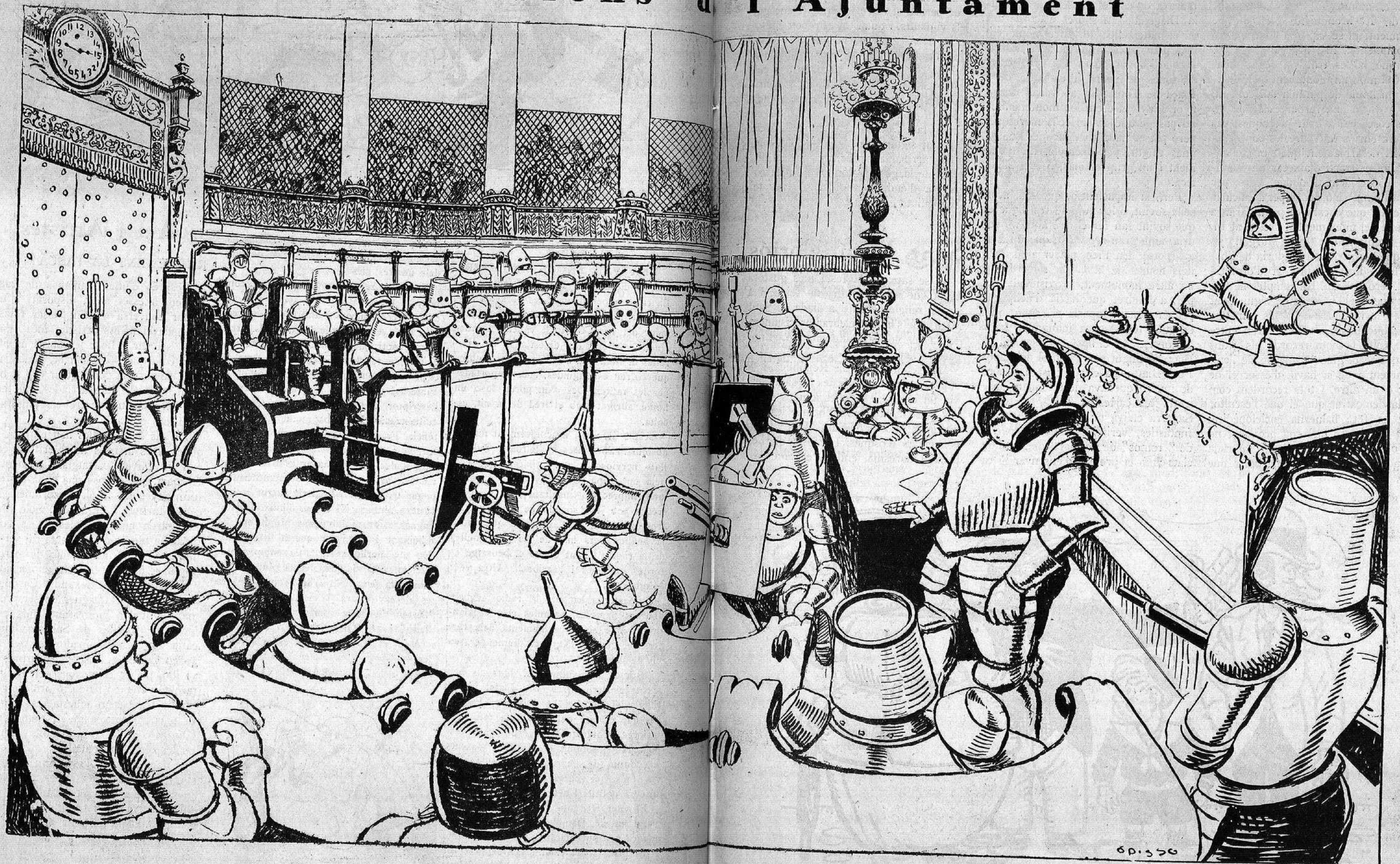
Els dibuixos d'Alexandre Cardunets assoliren l'èxit falaguer de sempre. El mateix que la interessantíssima exhibició d'aquarelles de Sabater Jaumà, cada dia més dominador del seu art. Josep Cabanyes, discret, i Carmel Davalillo, ple de condicions per al futur, també mereixen l'atenció preferent del públic. Acabarem aquesta ressenya feta a corre-cuita amb els noms de J. Gausachs i J. Torres, molt encertats en les obres presentades.

En el ram de l'escultura és digne d'elogi l'obra de J. Canyes, plena d'un primitivisme sa i poc estilitzada, per tal de servir la naturalitat, característica dominant d'aquest artista.

BORIEL

Compreu L'ALMANAC

Les sessions d'l'Ajuntament

Tal com s'hauran de celebrar, si dura
això dels petardos i els cops de roc.

ALTRE COP EL MONUMENT

Dir el monument, serà aviat tant com dir El Monument, i en dir El Monument, ja se sap que hom vol dir el monument a Pi i Margall.

Perquè no es trobaria segurament en tot el món un monument que, dedicat a un home de paraula tan concisa, hagi provocat una verborrea semblant. Si les coses han d'anar per aquest camí, serà curiós de veure les conferències del desarmament que s'organitzaran quan es tracti d'aixecar un monument al president Coolidge. Però, per ara, no tenim sinó dades per a calcular els debats que encara es plantejaran a propòsit del monument al president Pi.

El monument a Pi i Margall, ja, més que homenatge a la glòria de l'home, ha esdevingut pretext d'oratória fàcil, però dolenta. En comptes de treballar perquè l'homenatge sigui aviat un fet, la memòria de Pi és com una pedra que uns i altres es tiren entre cap i coll. Tothom recorda els grans debats que originà la qüestió de l'emplaçament i de si havia d'ésser el de Blay o un altre, i tots recordem com quedà demostrat que el que l'escultor Blay ha fet, baluerna enciclopèdica, si en l'època en què fou projectat no era obstacle a la circulació migrada d'aquell temps, ara era una porta que

tancava de cop el Passeig de Gràcia i la Diagonal. Aleshores s'acordà fer, en el mateix lloc, un altre monument, més petit, encara que no més modest, perquè l'honor no és pas una qüestió de tones de pedra, i es parlà de la Plaça de Tetuà per al treball del senyor Blay. Ja eren dos monuments. I no pas perquè Pi no se'ls meresqués, però potser hauria valgut més que hagués tingut, per exemple, un monument i un grup escolar, o una biblioteca.

Però la impaciència, que mal aconsella sovint, o les punxadetes lligueres, que sovint fan fer el que hom no voldria, amb gran *regositjo*, que diria algú (potser En Pich, potser algú altre) dels homes de la Lliga, s'acordà fer un altre monument, provisional i ràpid, a l'indret que havia d'ocupar el primer i que ocuparia el segon, quan estigués fet. Aquest monument havia de consistir en el bust, precisament, de Blay, sostingut per un sòcol de maons. Però Blay negà el seu bust, i el sòcol de maons quedava desert quan, ensejant les cartes la Lliga, el senyor Sagarra etzivà un dels seus discursos fantàstics, veritables *mesas revueltas* de "cromos" de xocolata que, pronunciat amb el pretext d'ensenyar el ca-

mí dret, el dret, la llei i la lògica, tenen la virtut d'enfosquir el que és lluminós, enterbolir el que està clar, fer perdre el cap als serens i encegar els vigilants, i quan tot està ben embolicat, aconseguen, no que Pi i Margall tingui, a més del monument, una biblioteca i un Grup Escolar i, si cal, un premi de ciències morals i polítiques, sinó un monument més, cada cop un monument més, fins que en tingui tants, que els carrers de Barcelona en siguin tan plens que la Lliga pugui arribar a parlar, i el que és pitjor, que la gent li doni la raó, de començar d'enderrocar-ne algun per tal de facilitar el trànsit rodant.

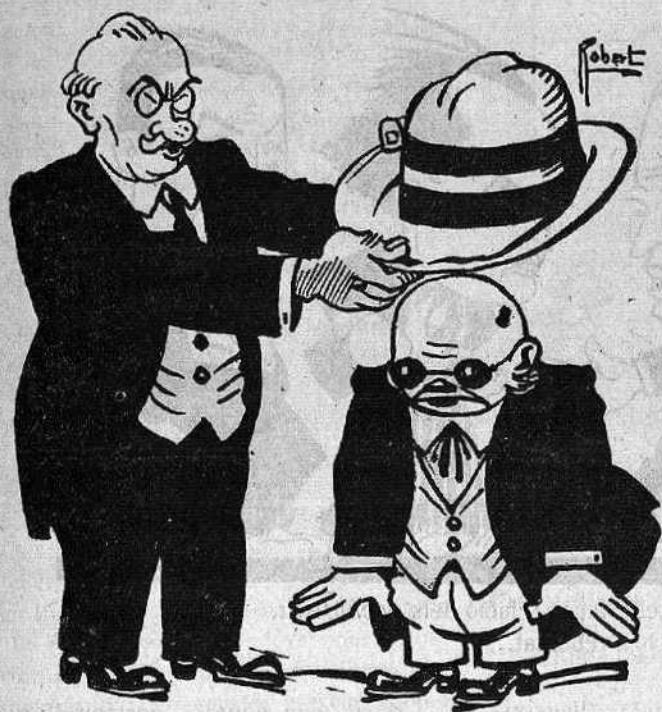
Sant Medí gloriós

Ja se sap que la festa més gustosa és la que es fa en dia de feina, i a aquest rengle pertany la diada de Sant Medí, que s'ha de celebrar precisament en dia que no sigui diumenge, o, si no, passa a l'endemà.

L'adveniment de la República i la supressió (i cal!) de festes de sants, havia fet creure a algunes ànimes senzilles que enguany no hi hauria les tradicionals "Colles de Sant Medí". Anaven errats d'osques. La festa que en plena Quaresma, enllaça el catalanís-

—Ja veu: ja s'ha aprovat la llei del divorci.
—A mi tant se me'n dona, perquè sóc vidu.

Lerroux. —Veus, Esteve, com a l'últim et poso el barret que et va fer passar tants mals de ventre?

Esteve. —Ja sap, senyor Lerroux, que per vostè em deixo col·locar el barret, i fins el «gorro... frigio».

—Que llegeix lo de la nevada del Tibidabo?
—No, lo de la pedra del Congrés.

sim plat de faves amb el preludi de la primavera que s'apropa, és una solennitat de goig i dels sentits que no hi ha Déu ni rei ni República que la tregui. L'aguanten quatre robustes columnes, que són tot un programa: "Tranquil·litat, bons aliments, salut i pessetes"; i si Jesús va bastir damunt una pedra una església que en el transcurs dels

segles ha esdevingut, per a segons qui, una esplèndida finca, ¿què és el que no es podria construir damunt tan sòlids i òptims fonaments, que vénen a ésser l'ideal de la societat futura, tant de part dels devots de Sant Medí com dels somniadors d'una Xauxa on no hi faltés res i en la qual l'únic càstig fos el de treballar els diumenges?

L'atracció de "Sepepe"? Ho deixem també per a Sebastià Gasch. No sabem si l'ha cantada, però pot fer-ho.

Vianor—com tots els transformistes—, quan a més arriba, és a mostrar-nos la da de l'autèntica carnsaladera endiumenjada.

Sepepe—com tants altres caricats—, quan més arriba, és a mostrar-nos la pròpia caricatura. Dintre d'una gàbia, feta amb les costelles d'un esquelet, un gat ensinistrat hi miola una serenata.

Entre un imitador d'"estrelles" "genial" i un "as" dels caricats hi rebot la rierada dels que dansen, dels que manipulen, dels que fan veure que canten.

POLIORAMA

"La oca", tres actes de Muñoz Seca.

"La oca", de Muñoz Seca, ha indignat una bona part de la crítica catalana. No n'hi ha prou.

A nosaltres ens revolta Muñoz Seca, i, si ens poseu els dits a la boca, direm que Casimiro Ortas, també.

L'un per a l'altre! Els regalem a qui els vulgui. Són un insult, consentit, al nostre temps.

ROMEA

"Anna Maria", de Bartomeu Soler, no s'ha mantingut en el cartell, no ja el temps a què tenia dret, sinó el temps mínim que podia esperar-se.

Causas? Un dia intentarem esbrinar-les.

Pius Daví fa aquesta nit el seu benefici. Lloem-li el gest d'estrenar una obra de Carles Soldevila. Carles Soldevila no serà l'ideal en orientació de teatre, però sempre té una dignitat de literat.

A veure si a darrera hora podrà venir per al ROMEA una mitja absolució per als analfabetismes amb què ha omplert la seva temporada.

"Anna Maria" és un gran mereixement! Després?...

GOYA

Vianor i "14 formidables atraccions". Ball, cant, manipulació. I l'"as" dels caricats "Sepepe".

Té encara encís el transformisme i l'imitació d'"stars". Que ens el canti Sebastià Gasch, el "moderníssim" cantor de "Vianor".

NOU

Els del Nou han arribat a fer badallar les portes del teatre: "Paganini", "Clo-Clo", Roberto Rey.

I el que havia de passar ha passat. Pepe Viñas s'ha vist precisat a travessar el badall de les portes, i fugir.

El fred del carrer gebrava la sala d'espectacles. Les portes no es tancaven.

OLYMPIA

"Les Fantaisies de la Cité Noire". Espectacle completament negre. 2 actes i 8 escenaris de Louis Douglas.

Els negres ens donaren el seu espectacle una vegada per a totes.

I es van repetint, sempre iguals, sempre monòtons, pitjor sempre.

Trajectòria: Un snobisme llençà el

negrisme. Gran meravella! La segona aparició dels negres va col·locar-los en el seu lloc just. En les altres aparicions l'avorriment s'ha anat precisant.

Louis Douglas fa tot el que fan els altres negres que confeccionen i ballen revistes. Li elogiem la més o menys alta acceleració.

Però tenim una temença. La de què els espectacles "completament negres" arribin a exigir una complementació necessàriament absoluta: la de què també els espectadors siguin negres.

Es de creure que hi podrem arribar a no trigar gaire.

WORK

ES DIU...

Que "Los Pistoleros" han fracassat al Paral·lel.

Estava per descomptat. A Barcelona els pistoleros no ens causen estranyesa.

Que En Bartomeu Soler ha obtingut un èxit amb l'estrena de "Anna Maria" a Romea.

No trigarà gaire a tenir per enemics tots els autors catalans.

Que l'actriu Maria Lotti eclipsarà la gran Elena Jordi.

Al cap i a la fi, tot quedarà a la família.

Que l'actor còmic Salvador Cervera està molt content de la temporada del Talia.

El que no ho està és l'amic Peix.

Que la "temporada" d'opereta del Nuevo ha acabat en punta.

A cal sastre

—Si això del nudisme prospera els sastres haurem d'anar despullats.

—Diu que s'ha de presentar la relació dels enchufes...

—Sí, noi; sí que ens han reventat...

I el pobre "Paganini" (llegeixi's empresari) ha quedat més pelat que una mona.

Que el Novedades no tornarà a fer temporada de teatre català.

Això ja ho sabíem.

Que En Prada i En Calvo estrenaran "El portfolio del Novedades" amb música del mestre Farrés.

Creiem que aquest "portfolio" no tindrà la gràcia dels d'En Moles i Cases, de "El Dorado".

Que al Victòria ha debutat la companyia Saus de Caballé amb molt èxit.

Ja ho cree! La companyia és de primer ordre: tiples boniques i actors amb gràcia i gentilesa; no més hi ha que veure En Segura.

BRIK

Hom anuncia un nou llibre de Jaume Agudé:

"Elogi dels regidors i de la bona vida".

Serà un èxitàs?...

#

L'alcalde de Montblanc, senyor Pau Jàvega, ha presentat la dimissió.

Sembla que en ella hi ha algun petit misteri: hom parla d'exigències, d'arbitrarietats, interessos... les coses de la República.

En temps de la Dictadura, en canvi, aquestes coses no passaven. Montblanc, per exemple, com tants d'altres pobles de Catalunya, gaudia d'un alcalde... diguem-ne pintoresc? Bé, doncs, pintoresc, però que no admetia d'altres imposicions, arbitrarietats ni interessos que els de la seva omnímoda voluntat pupina.

—Yo, yo—feia a tothom que el volia sentir—soy un alcalde de mucha autoridad...

I gairebé tothom callava, i fins molts li raspallaven l'esquena.

Al passeig del doctor Briansó, de Reus, hom donà caça a un magnífic porc senglar...

Potser era el senyor Balbontín que fugia, esbrincat, del Congrés dels Diputats?

#

Decididament, les germandats de Sevilla no volen sortir.

Es veu que això de fer el natzaré i el pagès i el gegant pels carrers ho guarden, enguany, per als tarragonins...

#

Per fi l'Ajuntament s'ha decidit a posar als carrers els rètols en llengua catalana i amb els noms acordats. La col·locació d'algunes làpides ha revestit solemnitat, com les dels carrers de Pau Iglesias i Passeig de Blasco Ibàñez, i és de creure que s'anirà fent així en anar col·locant-se els altres rètols que evocuen un nom o un fet exemplars.

#

Diumenge passat es celebraren a Bar-

celona dos actes simpàtics. Ens referim a les cerimònies de col·locació de les plaques que donen els noms de Pau Iglesias i Blasco Ibàñez al carrer de la Princesa i al Passeig d'Isabel II.

Just és que la República hagi honorat els noms d'aquests dos republicans il·lustres, però... no podríeu vós, senyor alcalde, ja que per voluntat popular la Plaça Reial es va convertir en Plaça de Màcia, fer-hi posar una placa decenteta, en consonància amb el nom venerable que porta?

✱

Dillús va morir, a la nostra ciutat, el venerable artista Ramon Casas.

L'íntim del plorat Rusiñol no ha pogut sobreviure a la pèrdua del seu excellent amic.

Ramon Casas havia nascut l'any 1866. Es revelà, des de molt jove, com un pintor d'empenta. Amb la seva figura desapareix un dels artistes barcelonins més populars.

Les seves obres emplen museus i col·leccions particulars, i elles contribuïren poderosament a enlairar el prestigi pictòric de Catalunya.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, que durant molts anys s'honorà amb la seva col·laboració, s'associa al dol de la seva família i de tota Catalunya per tan dolorosa pèrdua.

D. E. P.

✱

A Granada, amb motiu de la celebració d'un míting cavernícola, la figura central del qual era el senyor Gil Robles, n'hi va haver una de trets i garrotades, que allò semblava Xang-Hai fora de la Concessió internacional.

Cridem una vegada més:

—Visca la humilitat cristiana!

✱

A Madrid, els funcionaris públics celebraren un míting en el qual tots els ora-

Professionals

- No he menjat res avui i estic malalt.
- Quina malaltia teniu?
- Una «galvana» crònica.

dors es desferen en atacs a Azaña i a Carner.

I un d'ells digué que "Antes que estrujar al contribuyente, hay que renunciar a cómicos y cupletistas".

I on aniran a passar les tardes, els funcionaris públics, si no hi ha còmics ni cupletistes?

✱

Saben vostès com nomenen els monàrquics — que encara en queden — als re-

presentants i autoritats de la República? Caimans.

Què seran, doncs, els monàrquics? Elefants?

I que la "Júlia" ens perdoni la comparació.

Respostes pagades

Ll. A.—No és publicable.

D. O.—Va quelcom de ço que envieu.

R. A. O.—Mercès; però els vostres dibuixos no estan prou bé.

J. S.—No va, malgrat del "garrot que està vacant", de "l'enxufada" i d'"els mamífers vividors".

Maria dels Angels S.—Ho sentim; però "Enyorança" no ens agrada.

G. F.—No hi ha manera d'aprofitar res de ço que envieu.

J. C. (Vic).—Aprofitem la vostra nota per a "La Campana".

J. T. (Manresa).—La intenció és bona; però els versos són dolents.

J. M. M. (Xixona).—Era un altre amb les mateixes inicials. Els vostres dos articles no ens serveixen.

P. Ll. B.—Heu de llegir molt, abans d'escriure, i després, cal també aprendre gramàtica. No n'hi ha prou amb la bona voluntat.

Imp. "L'Esquella". -- Om, 8, Barcelona

HERNIATS (Trencats)

Tingueu sempre present que els millors aparells del món per al guariment de tota mena d'hèrnies són els de la **Casa Torrent**, sense traves ni elàstics engorrosos de cap mena; no molesten ni fan embalum i s'emmotllen com uns guants. Homes, dones i nens, han d'usar-ne. En bé de la vostra salut no heu de comprar mals braguers ni embenats de cap mena sense abans visitar aquesta casa: **13, Carrer de la Unió, 13, Casa Torrent, BARCELONA.**

MOLTA CURA A NO EQUIVOCAR-VOS DE CASA

CARTELERA

TEATRE COMIC

GRAN COMPANIA DE REVISTES

Avui, divendres, nit i totes les nits

LAS LEANDRAS

prenent part **HARRY WILLS**

El teatre és dotat de calefacció central

GRAN TEATRE ESPANYOL

Compania de vodevil i espectacles moderns de JOSEP SANTPERE

Avui, divendres, nit, i totes les nits: L'èxit de l'any,

LA REINA HA REL·LISCAT

Llibre d'ALFONS ROURE

Música de J. M. TORRENTS

Es despatxa a tots els Centres de Localitats

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384

Direcció artística: LEOPOLD MORAL

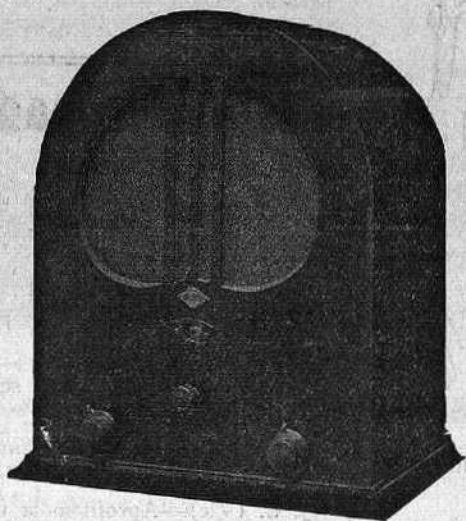
El Music-Hall de les cares boniques

Cabaret de 1 a 4 matinalada

ORQUESTINA REMEN WARTY i P. GALLO

Receptor RADIO CLIMO

enxufable al corrent, sense antena

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 :: Telèfon 23058

PREU: 400 PESSETES

VIES URINÀRIE

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa
Prou sofrir inútilment de les dites malalties
gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorràgia* (putgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota* militar, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guaireixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Solvré. Els malalts es guaireixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sífilis* (avari), *ecemes*, *herpes*, *úlceres vari-coses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guaireixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Solvré, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, florons, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *poluèlons nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guaireixen aviat i radicalment amb les Gràfies potencials del Dr. Solvré. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessets 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a *Oficines Laboratori Sòkatar*, carrer del Ter, 10, telèfon 544 S. M. Barcelona, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.

EROTYL
 Especific de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
 (MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la ejaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y molt efecàs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulant de l'activitat neuro-espino-mèdulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersticials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap òrgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fosfurs, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUIBLE PER A RECOPRAR LA PERDUDA FELICITAT CONIUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
 Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telèfon 18631
Preu: 21'75 ptes.

**Caruso, Fleta, Tito Schipa,
 Pau Casals, Sagi-Barba,
 etc., etc.**

Totes les celebritats impressionen en
 discos

La voz de su amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

No deixeu de comprar abans no s'esgoti el ALMANAC de "L'Esquella de la Torratxa"

Preu: 1,50 ptes.

SUMARI

Els mesos de l'any (historieta)
 El primer Govern de la República (retrats).
 Figures polítiques i parlamentàries (retrats).
 Un amic perdut (A la memòria de l'avi López), per Amichatis.
 Els pecats capitals treuen el nas (Dels "Diàlegs d'Adam i Eva", en preparació), per Pompeu Crehuet.
 La rosa vermella, per Domènec Guansé.
 Estampa muntanyenca, per Bartomeu Soler.
 Catalunya vertebrada, per A. Escalsans.
 Humorisme.—Noves radiacions, per Carles Sindreu i Pons.
 Set anys i mig de censura, per Agustí Piracés.

Les obres que no s'estrenen.—Ball de titelles (titellada), per Ramon Vinyes.
 La visió d'En Joan Blava, per Enric Lluellès.
 El món reumàtic, per Carles Monfar.
 Claror riallera, per Iu Pons.
 Memòries d'un llibre, per Agustí Collado.
 La sempre viva (historieta), per Moreno.
 L'honor, per J. Puig Pujades.
 L'amor que sanciona, per Ferran Canyameres.
 L'aventura de l'hotel, per Lluís Capdevila.
 Els diners o la vida (historieta), per Moreno.
 Oscar Wilde, per Emili Saleta i Llorens.

Oració del pa, per Ambrosi Carrión.
 Un primitiu modern.—Miquel Sallas, pintor i escultor mallorquí de Pollença, per Francesc Pujols.
 Un resum, per Angel Pestàña.
 Els que no l'han vist, per Angel Samblancat.
 El somni d'una nit d'hivern, per Baldomer Xifré.
 Suburbiana, per Jaume Pla Pallejà.
 Toledo, per Salvador Borrut i Soler.
 L'estranya aventura d'un peix civilitzat, per Llorenç Sans.
 L'all, per H. C. Santeugini.
 Silueta, per J. Costa Pomés.
 Primer dol, per Joan Maragall.
 Coniugal, per Joan Maragall.
 La morra, per Angel Guimera.

Gran quantitat de dibuixos i ninfes

Les bullangues de la Barcelona romàntica per En Pere Coromines. Il·lustracions de l'època

Cambó i Ventosa

--Noi, en Lerroux ens ha pres la parròquia.